In zaak 150/82,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van de Social Security Commissioner, in het aldaar aanhangig geding tussen

LUIGI COPPOLA

en

INSURANCE OFFICER,

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging en de geldigheid van een aantal bepalingen van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale-zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB L 149 van 1971, blz. 2),

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

samengesteld als volgt: U. Everling, kamerpresident, Mackenzie Stuart en Y. Galmot, rechters,

advocaat-generaal: Sir Gordon Slynn
griffier: H. A. Rühl, hoofdadministrateur

het navolgende

ARREST

De feiten

De feiten, het procesverloop en de krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG ingediende schriftelijke opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop

1. L. Coppola bezit de Italiaanse nationaliteit en was van 1952 tot 1958 aange-

sloten bij het Italiaanse algemene stelsel van sociale zekerheid. Van 11 oktober 1960 tot 12 augustus 1973 werkte hij in loondienst bij de chemische industrie in het Verenigd Koninkrijk en betaalde hij aldaar sociale-verzekeringsbijdragen. Bij zijn terugkomst in Italië was hij een tijdlang werkzaam als bouwvakarbeider en uit dien hoofde aangesloten bij de Italiaanse sociale-zekerheidsregeling.

Coppola werd ziek en vroeg op 30 november 1974 in Italië een invaliditeitspensioen aan. In 1976 werd hem een Italiaans invalideitspensioen wegens gedeeltelijke invaliditeit toegekend, met terugwerkende kracht tot 1 december 1974.

Van 30 maart tot 15 mei 1975 en van 22 tot 26 juni 1976 lag Coppola in een ziekenhuis of was hij herstellende.

2. Het verzoek om Italiaanse invaliditeitsuitkeringen werd overeenkomstig de betrokken gemeenschapsrechtelijke bepalingen beschouwd als een verzoek om tevens in aanmerking te komen voor uitkeringen in het Verenigd Koninkrijk. Coppola's dossier werd derhalve doorgezonden aan de Britse autoriteiten, opdat deze op het verzoek konden beslissen.

De Insurance Officer was van oordeel dat Coppola niet voldeed aan de medische voorwaarden betreffende de mate van invaliditeit die de Britse wettelijke regeling aan toekenning van een invaliditeitspensioen verbindt. Die medische voorwaarden verschillen van de in de Italiaanse wettelijke regeling gestelde voorwaarden. De Insurance Officer besliste dat Coppola geen recht had op een Brits invaliditeitspensioen. Toen Coppola van deze beslissing in beroep kwam bij de plaatselijke rechter, werd zij na een nieuw medisch deskundigenonderzoek bevestigd. Coppola kwam tegen dit vonnis in hoger beroep bij de Social Security Commissioner.

3. De Social Security Commissioner was van mening dat het verzoek in het Verenigd Koninkrijk moest worden aangemerkt als een aanvraag van niet alleen invaliditeitsuitkeringen doch tevens ziekteuitkeringen. In het Verenigd Koninkrijk ingediende aanvragen vermelden in het algemeen niet om welke van beide uitkeringen wordt verzocht; de uitkeringen worden van geval tot geval toegekend, daar een werknemer volgens de Britse wettelijke regeling eerst gedurende een periode van 168 dagen ziekteuitkeringen moet genieten, alvorens aanspraak te kunnen maken op betaling van een invaliditeitspensioen.

Met betrekking tot de ziekteuitkeringen was de Social Security Commissioner van oordeel, dat — althans voor de eerste van de twee periodes van 30 maart tot 15 mei 1975 en 22 tot 26 juni 1976, waarin Coppola in het ziekenhuis lag of herstellende was — was voldaan aan de medische voorwaarden die in het Verenigd Koninkrijk gelden voor de toekenning van ziekteuitkeringen. De toekenning van de uitkeringen was daarom volgens de Social Security Commissioner afhankelijk van de vraag, of Coppola voldeed aan de twee voorwaarden inzake premiebetaling die de Britse wettelijke regeling aan de toekenning van ziekteuitkeringen verbindt.

Om te voldoen aan de eerste voorwaarde, moest de betrokkene een bepaald bedrag aan bijdragen feitelijk hebben betaald. Vast staat dat Coppola voor de betrokken perioden aan deze voorwaarde heeft voldaan.

Om te voldoen aan de tweede voorwaarde, moesten door of voor de aanvrager voldoende bijdragen zjn betaald over een aan het verzoek om uitkeringen voorafgaande periode, aangeduid als „contribution year". Voor verzoeker liep het in aanmerking te nemen contribution

year van 4 juni 1973 tot 2 juni 1974. In de loop van dit contribution year waren door of voor Coppola een geringer aantal bijdragen betaald dan het in de wettelijke regeling van het Verenigd Koninkrijk voorgeschreven minimum voor het verkrijgen van ziekteuitkeringen.

Bijgevolg oordeelde de Social Security Commissioner dat Coppola, tenzij de door of voor hem in Italië betaalde bijdragen in aanmerking werden genomen krachtens verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971, met name artikel 18 van die verordening, dat voorziet in samentelling van verzekeringstijdvakken, niet voldeed aan de tweede hierboven genoemde voorwaarde inzake premiebetaling. Indien de Italiaanse bijdragen echter in aanmerking moesten worden genomen, had hij — althans tegen een verlaagd tarief — recht op uitkeringen voor bedoelde tijdvakken.

Met betrekking tot de invaliditeitsuitkeringen, die volgens de Britse wettelijke regeling onafhankelijk zijn van de duur van de tijdvakken van verzekering, oordeelde de Social Security Commissioner dat Coppola hiervoor in aanmerking kon komen, mits hij gedurende 168 dagen in een tijdvak van onderbreking van zijn tewerkstelling had voldaan aan de betrokken medische voorwaarden en zijn arbeidsongeschiktheid na die 168 dagen voortduurde. De Social Security Commissioner overwoog daartoe enerzijds de mogelijkheid van toepassing van artikel 18 van verordening nr. 1408/71, zodat de voorwaarden inzake premiebetaling die gelden voor de toekenning van Britse ziekteuitkeringen zouden zijn vervuld, en anderzijds de mogelijkheid van toepassing van artikel 40, lid 3, van verordening nr. 1408/71, zoals gewijzigd bij verordening nr. 2595/77 van de Raad van 21 november 1977 (PB L 302 van 1977, blz. 1), met het oog op het in aanmerking nemen van Italiaanse ziekteuitkeringen voor de vervulling van bedoeld tijdvak van 168 dagen. In het tweede geval kon dit leiden tot betaling van Britse invaliditeitsuitkeringen tegen een verlaagd tarief, na samentelling en proratisatie overeenkomstig artikel 46 van verordening nr. 1408/71.

De Social Security Commissioner meende dat het geschil aanleiding gaf tot een aantal vragen betreffende het gemeenschapsrecht, en besloot daarom het Hof te verzoeken om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 177 EEG-Verdrag over de volgende vragen:

1. Kan degene die om een ziekteuitkering uit hoofde van een bijdragenstelsel van een Lid-Staat verzoekt, krachtens artikel 18, lid 1, van verordening (EEG) van de Raad nr. 1408/71 verlangen dat het bevoegde orgaan van die Lid-Staat rekening houdt met de krachtens de wettelijke regeling van een andere Lid-Staat vervulde tijdvakken van verzekering:

   (i) onder alle omstandigheden, ofwel

   (ii) alleen wanneer hij op het tijdstip van zijn verzoek onderworpen is aan de wetgeving van eerstgenoemde Lid-Staat in de zin van artikel 13 van genoemde verordening, ofwel

   (iii) alleen wanneer het bevoegde orgaan van eerstgenoemde Lid-Staat een orgaan is waarbij de aanvrager op het tijdstip waarop hij om prestaties verzoekt, is aangesloten in de zin van artikel 1, sub o, i),van genoemde verordening, ofwel

   (iv) alleen wanneer het bevoegde orgaan van eerstgenoemde Lid-Staat een orgaan is als bedoeld

sub iii) of een orgaan dat aan de betrokkene prestaties verschuldigd is of zou zijn indien hij of een van zijn gezinsleden woonde op het grondgebied van die Lid-Staat, in de zin van artikel 1, sub o, ii), van genoemde verordening, ofwel

(v) alleen onder andere, door het Hof te bepalen omstandigheden?

2. Indien vraag 1 overeenkomstig het aldaar sub ii) gestelde wordt beantwoord: moet een werknemer die achtereenvolgens werkzaam is geweest in twee of meer Lid-Staten alvorens arbeidsongeschikt te worden, gedurende die arbeidsongeschiktheid voor de toepassing van artikel 13 van genoemde verordening worden geacht alleen onderworpen te zijn aan de wetgeving van de Lid-Staat waar hij het eerst werkzaam was, van de Lid-Staat waar hij woont dan wel van een andere, en zo ja, van welke Lid-Staat?

3. Indien vraag 1 overeenkomstig het aldaar sub iii) of iv) gestelde wordt beantwoord: moet degene die om een ziekteuitkering uit hoofde van een bijdragenstelsel verzoekt, voor de toepassing van genoemd artikel 1, sub o, i), worden geacht bij een orgaan te zijn aangesloten:

i) alleen indien hij bij het intreden van ziekte op dat tijdstip in de Lid-Staat waartoe het orgaan behoort zoveel bijdragen heeft betaald, dat hij op grond van die enkele bijdragen voldoet aan de voorwaarden inzake bijdragebetaling voor een volledige dan wel gedeeltelijke ziekteuitkering, ofwel

(ii) indien hij of leden van zijn gezin bij het intreden — op dat of op een later tijdstip — van enig ander risico waartegen hij uit hoofde van hetzelfde stelsel bij dat orgaan verzekerd is, op grond van zijn enkele bijdragen in die Lid-Staat voldoen aan de voorwaarden inzake bijdragebetaling voor die uitkering, ofwel

(iii) onder andere, door het Hof van Justitie te bepalen omstandigheden?

4. Moet degene die in een Lid-Staat recht heeft op een invaliditeitsuitkering zonder een beroep te doen op de artikelen 45 en 46 inzake samentelling en proratisatie, doch alleen op grond dat hij aanspraak kan maken op ziekteuitkering krachtens artikel 18 (al dan niet met een beroep op artikel 40, lid 3) van genoemde verordening, dulden dat zijn uitkering krachtens artikel 46, lid 3, van die verordening wordt gecorrigeerd, of is genoemd artikel 46, lid 3, ongeldig voor zover het anders zou leiden tot correctie van die uitkering?

4. De verwijzingsbeschikking is op 13 mei 1982 ter griffie van het Hof ingeschreven.

Krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door de Insurance Officer, vertegenwoordigd door A. V. Windsor, Senior Legal Assistant bij het Department of Health and Social Security, de Raad van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door J. Carbery, raadadviseur bij de juridische dienst van de Raad, en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door J. Forman, lid van de juridische dienst van de Commissie.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, bij beschikking van 13 oktober 1982 besloten de zaak krachtens artikel 95 van het Reglement voor de procesvoering naar de Derde kamer te verwijzen en zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

II — Opmerkingen van partijen

1. Opmerkingen van de Insurance Officer

De Insurance Officer merkt om te beginnen op, dat de verschillende bepalingen inzake samentelling van verzekeringsperioden van de artikelen 18, 38, 45, 64 en 72 van verordening nr. 1408/71 moeten worden bezien in verband met de specifieke uitkering waarop zij betrekking hebben. Nu de omschrijving van „bevoegd orgaan" in artikel 1, sub o, van verordening nr. 1408/71 de mogelijkheid niet uitsluit dat meer dan één orgaan — en dus meer dan één Lid-Staat — op een bepaald ogenblik bevoegd zijn, moeten de in de verordening vastgestelde objectieve criteria in aanmerking worden genomen: Terwijl bij uitkeringen op lange termijn in het algemeen twee of meer Lid-Staten gelijktijdig verantwoordelijk zijn voor de betaling van de uitkering, kunnen uitkeringen op korte termijn slechts in een Lid-Staat worden aangevraagd. In tegenstelling tot de bepalingen van titel III, hoofdstuk 3 (ouderdom en overlijden (pensioenen)), welke van overeenkomstige toepassing zijn op hoofdstuk 2 (invaliditeit), vloeit uit de opzet van de bepalingen van hoofdstuk 1 (ziekte en moederschap) voort dat op een bepaald ogenblik slechts één orgaan bevoegd is. Uit de redactie van artikel 16 van verordening nr. 574/72 van de Raad van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van artikel 18 van verordening nr. 1408/71 blijkt duidelijk dat, voor de toepassing van genoemd artikel 18, alleen het orgaan bevoegd is waarbij de werknemer op het tijdstip van de aanvraag is aangesloten. Hierbij moet tevens worden gewezen op het bepaalde in afdeling 5 van hoofdstuk 1, betreffende de pensioen- of rentetrekkers, waarin met zoveel woorden is bepaald welke van de betrokken Lid-Staten uitsluitend verantwoordelijk is voor de betaling van de ziekteuitkering.

Meer in het bijzonder met betrekking tot de *eerste vraag*, is de Insurance Officer van mening dat de enige omschrijving van „bevoegd orgaan" die beslissend is voor de toepassing van artikel 18 van verordening nr. 1408/71 die van artikel 1, sub o, i), is. De vraag of iemand is „aangesloten" in de zin van deze bepaling, is afhankelijk van de vraag of hij gehouden was, aan het door bedoeld orgaan beheerd stelsel van sociale zekerheid bijdragen te betalen onmiddellijk voor het intreden van de gebeurtenis die aanspraak kan geven tot de uitkering of gedurende het tijdvak waarin een verzekerde gebeurtenis is ingetreden. Het ware redelijk de betekenis van het begrip „orgaan waarbij de betrokkene is aangesloten" dusdanig uit te breiden, dat het ook de instelling omvat waarbij de betrokkene voor dat risico laatstelijk bijdragen moest betalen.

In het kader van de Britse wetgeving wordt iemand als „aangesloten" beschouwd, wanneer hij tegen een bepaald risico is gedekt op grond van eerder in loondienst betaalde bijdragen. In het kader van artikel 1, sub o, i), evenwel moet het woord „aangesloten" worden opgevat in die zin, dat het dezelfde draagwijdte heeft als het begrip degene die „slechts aan de wetgeving van een enkele

staat onderworpen" is, in de algemene bepaling van artikel 13 van verordening nr. 1408/71. Een werknemer is onderworpen aan de wetgeving van de Lid-Staat waar hij werkt, ongeacht in welke staat hij woont. Dit beginsel is van belang om een onderscheid te maken tussen artikel 1, sub o, i), en artikel 1, sub o, ii), en om te voorkomen dat iemand een uitkering kan vragen bij verschillende organen, die alle verplicht zijn de bepalingen inzake samentelling toe te passen. De term „aangesloten" in artikel 1, sub o, i), moet dus eng worden uitgelegd.

De Insurance Officer meent derhalve dat de eerste vraag moet worden beantwoord in de sub iii) van deze vraag genoemde zin.

Gelet op dit antwoord hoeft de *tweede vraag* niet te worden beantwoord. Mocht een antwoord op deze vraag echter toch nodig zijn, dan meent de Insurance Officer dat een werknemer die in twee of meer Lid-Staten werkzaam is geweest alvorens arbeidsongeschikt te worden, onderworpen blijft aan de wetgeving van de Lid-Staat waarin hij laatstelijk heeft gewerkt en premies heeft betaald, wanneer deze wetgeving dit voorschrijft.

Met betrekking tot de *derde vraag* is de Insurance Officer van mening dat, wanneer de term „aangesloten" in de context van artikel 1, sub o, i), van verordening nr. 1408/71 wordt opgevat in die zin, dat hij dezelfde strekking heeft als het begrip werknemer die „slechts aan de wetgeving van een enkele Lid-Staat onderworpen is", de vraag of een werknemer moet worden beschouwd als „aangesloten" in die zin in de eerste plaats een vraag van feitelijke aard is. Dan moet worden nagegaan of de betrokkene bij dit orgaan is ingeschreven en gehouden is tot betaling van bijdragen wegens zijn huidige werkkring. Ingevolge artikel 18 van verordening nr. 1408/71 moet het bevoegde orgaan in dat geval rekening houden met de in een andere Lid-Staat betaalde bijdragen die een aanspraak op een prestatie doen ontstaan.

Met betrekking tot vraag 3, sub ii), meent de Insurance Officer dat, wanneer een Lid-Staat in een bijzondere aansluiting naar gelang van de aard van een bepaald risico had voorzien, iemand als „aangesloten" in de zin van een aantal bepalingen van verordening nr. 1408/71 zou kunnen worden beschouwd, zonder dit te zijn in het kader van andere bepalingen. Dit kan echter niet afdoen aan de toepasselijkheid van artikel 1, sub o, i), nu het niet tot gevolg kan hebben dat iemand wordt onderworpen aan de wetgeving van een Lid-Staat, wanneer hij daar in feite niet onder valt.

Het antwoord op de derde vraag moet derhalve luiden, dat iemand voor de toepassing van artikel 1, sub o, i), van verordening nr. 1408/71 met het oog op een bepaalde uitkering bij een orgaan is aangesloten, indien hij laatstelijk de voor de uitkering verschuldigde bijdragen heeft betaald overeenkomstig de wettelijke regeling van de Lid-Staat van het orgaan waartoe hij zich heeft gewend.

Met betrekking tot de *vierde vraag* merkt de Insurance Officer in de eerste plaats op dat, wanneer een werknemer achtereenvolgens onderworpen is geweest aan een wetgeving van type B in een bepaalde Lid-Staat (in casu Italië) en aan een wetgeving van type A in een andere Lid-Staat (in casu het Verenigd Koninkrijk), artikel 46 van verordening nr. 1408/71 normaliter van toepassing moet zijn.

Wanneer een orgaan van het Verenigd Koninkrijk bevoegd is omdat de werknemer op het tijdstip van aanvraag van een

uitkering in het Verenigd Koninkrijk werkzaam is, daar is ingeschreven en bijdragen betaalt, en wanneer deze werknemer om toekenning van een ziekteuitkering verzoekt waarvoor in een andere Lid-Staat vervulde verzekeringstijdvakken moeten worden samengeteld, dan verschilt zijn vervolgens ontstaan recht op invaliditeitspensioen, dat niet afhankelijk is van de vervulling van verzekeringstijdvakken en recht geeft op betaling tegen het gewone tarief overeenkomstig artikel 14 van de Social Security Pensions Act 1975, niet van het recht op een invaliditeitspensioen na een verzoek om toekenning van een ziekteuitkering, waarvoor de in een andere Lid-Staat vervulde verzekeringstijdvakken niet behoefden te worden samengeteld. Onder die omstandigheden toegekende uitkeringen moeten worden beschouwd als zelfstandige uitkeringen die, volgens het arrest van het Hof in zaak 24/75 (Petroni, Jurispr. 1975, blz. 1949), niet kunnen worden verlaagd.

De enige gevallen waarin het recht op toekenning van een invaliditeitsuitkering uit hoofde van de Britse wetgeving niet moet worden geacht enkel uit hoofde van de nationale wetgeving te zijn verkregen, zijn de gevallen waarin een beroep moet worden gedaan op de bepalingen van artikel 40, lid 3, van verordening nr. 1408/71. In dergelijke gevallen wordt een pensioen betaald uit hoofde van artikel 46, lid 2, van de verordening en is artikel 46, lid 3, van toepassing.

Volgens de Insurance Officer moet derhalve op de vierde vraag worden geantwoord, dat artikel 46, lid 3, van verordening nr. 1408/71 alleen van toepassing is in gevallen waarin ter verkrijging van het recht op een uitkering krachtens artikel 46 een beroep moet worden gedaan op de bepalingen betreffende het in aanmerking nemen van de tijdvakken die zijn vervuld krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat in de zin van artikel 51, sub a, EEG-Verdrag.

2. Opmerkingen van de Raad

De Raad wijst erop dat zijn opmerkingen alleen betrekking hebben op de vierde vraag en bedoeld zijn de geldigheid van artikel 46, lid 3, van verordening nr. 1408/71 te staven.

Volgens de Raad zijn het recht op ziekteuitkeringen en het recht op invaliditeitsuitkeringen wel te onderscheiden rechten, ook al moet een werknemer naar Brits recht eerst gedurende een bepaalde periode ziekteuitkeringen genieten alvorens aanspraak te kunnen maken op betaling van invaliditeitspensioen.

Het onderhavige geval verschilt van de situatie in het arrest van het Hof in zaak 24/75 (Petroni, Jurispr. 1975, blz. 1149), volgens hetwelk een werknemer niet kan worden beroofd van bepaalde rechten op uitkeringen die hij reeds geniet door de enkele toepassing van de nationale wetgeving zonder een beroep te doen op de gemeenschapsrechtelijke bepalingen; blijkens de in casu overgelegde stukken heeft Coppola immers uit hoofde van de enkele Britse wetgeving geen recht op Britse ziekteuitkeringen. Daar hij laatstelijk in Italië werkzaam is geweest, dient het Italiaans orgaan overeenkomstig artikel 18 van de verordening rekening te houden met de tijdvakken van verzeke-

ring, arbeid of wonen, vervuld onder de wetgeving van een der Lid-Staten, en de aldus bepaalde uitkering te betalen.

Voor de invaliditeitsuitkering is in casu artikel 40 van de verordening van toepassing. Artikel 46, lid 3, bepaalt in dit verband dat de betrokkene geen recht heeft op uitkeringen die uitgaan boven het hoogste theoretische bedrag dat overeenstemt met het bedrag dat het bevoegde orgaan zou moeten betalen, indien de werknemer alle tijdvakken van verzekering of wonen had vervuld krachtens de wetgeving van de Lid-Staat. De uitkering waarop de betrokkene aanspraak kan maken kan in voorkomend geval worden verlaagd.

Ofschoon artikel 46, lid 3, onverenigbaar met artikel 51 EEG-Verdrag is verklaard, voor zover het leidt tot verlaging van rechten waarvoor de betrokkene in een Lid-Staat krachtens de enkele nationale wetgeving in aanmerking komt, is dit artikel onverminderd geldig wanneer het wordt toegepast ter verlaging van het bedrag van een door samentelling verkregen uitkering. Coppola heeft slechts krachtens de communautaire regeling recht op een Brits invaliditeitspensioen. In casu bestaan derhalve geen aanwijzingen dat artikel 46, lid 3, ongeldig is, op andere gronden dan opgesomd in de arresten van het Hof in de zaken 24/75 (Petroni) en 26/76 (Strehl, Jurispr. 1977, blz. 211).

Samenvattend meent de Raad dat artikel 46, lid 3, van verordening nr. 1408/71 geldig is, behalve in de reeds genoemde gevallen waarin werd uitgemaakt dat het geldigheid miste.

3. Opmerkingen van de Commissie

De Commissie wijst er in de eerste plaats op dat, evenals in verordening nr. 1408/71, de problematiek van de ziekteuitkering volledig moet worden gescheiden van die van de invaliditeitsuitkering.

Artikel 18, lid 1, van verordening nr. 1408/71, inzake het samentellen van tijdvakken van verzekering, arbeid of wonen, maakt deel uit van het hoofdstuk dat handelt over *ziekteuitkeringen.*

Dit artikel vermeldt niet welke Lid-Staat de in de tweede helft ervan neergelegde aanwijzingen moet naleven. Een nauwkeurige omschrijving van het „bevoegd orgaan" is vervat in artikel 1, sub o, van verordening nr. 1408/71. Op zichzelf geeft deze omschrijving geen antwoord op de vraag, naar de wetgeving van welke Lid-Staat artikel 18, lid 1, verwijst. Volgens artikel 13, lid 1, van verordening nr. 1408/71 evenwel, dat deel uitmaakt van titel II: „Vaststelling van de toe te passen wetgeving", is de werknemer slechts aan de wetgeving van een enkele Lid-Staat onderworpen, te weten, volgens artikel 13, lid 2, de wetgeving van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan hij werkzaam is. Deze bepaling van artikel 13 is normaliter in haar algemeenheid van toepassing, tenzij een andere bepaling uitdrukkelijk daarvan afwijkt.

Bij de uitlegging van artikel 18, lid 1, moet dus ervan worden uitgegaan dat artikel 13 verwijst naar de Lid-Staat waar de werknemer werkzaam is. Indien de wetgeving van deze Lid-Staat de verkrijging van het recht op ziekteuitkering afhankelijk stelt van de vervulling van tijdvakken van verzekering, arbeid of wo-

nen, moet het bevoegde orgaan bij de vaststelling van een recht op uitkering rekening houden met in andere Lid-Staten vervulde tijdvakken van verzekering, arbeid of wonen.

Deze uitlegging wordt bevestigd door artikel 16, lid 3, van verordening nr. 574/72, betreffende de procedures die moeten worden gevolgd bij aanvragen om ziekteuitkeringen; hier worden de begrippen „bevoegde staat" en „vroeger krachtens de wettelijke regeling van enige andere Lid-Staat vervulde tijdvakken van verzekering" gehanteerd. Dit biedt steun voor de stelling dat, bij aanvragen om ziekteverzekering, de wetgeving toepasselijk is van de Lid-Staat waar de werknemer het laatst werkzaam is geweest, en dat alleen de tijdvakken in aanmerking moeten worden genomen die „vroeger" en niet later zijn vervuld.

Volgens de Commissie moet het antwoord op de eerste drie vragen dan ook luiden dat, wanneer de verzoeker om ziekteuitkeringen in een bepaalde Lid-Staat in die Lid-Staat werkzaam is, het bevoegde orgaan van de Lid-Staat voor zover nodig rekening moet houden met voordien in een andere Lid-Staat vervulde verzekeringstijdvakken: artikel 18, lid 1, van verordening nr. 1408/71 is niet gericht tot die andere Lid-Staat.

Voor wat betreft de in de vierde vraag bedoelde *invaliditeitsuitkeringen,* wordt in hoofdstuk 2 van titel III van verordening nr. 1408/71 (invaliditeit) onderscheid gemaakt tussen wettelijke regelingen volgens welke het bedrag der invaliditeitsuitkeringen onafhankelijk is van de duur der tijdvakken van verzekering (afdeling 1), en wettelijke regelingen volgens welke het bedrag der invaliditeitsuitkeringen afhankelijk is van de duur der tijdvakken van verzekering of van wonen (afdeling 2); afdeling 2 regelt tevens het geval waarin een werknemer onderworpen is aan beide types wetgeving. In een geval als het onderhavige is volgens de Commissie Afdeling 2 van toepassing. Bijgevolg zijn in casu de bepalingen van artikel 40 en van titel III, hoofdstuk 3, inzake samentelling en proratisatie, van toepassing.

Gezien de onderscheiden regeling in verordening nr. 1408/71 van ziekte- en invaliditeitsuitkeringen, kan artikel 18 niet in aanmerking worden genomen waar het gaat om de gemeenschapsrechtelijke bepalingen inzake invaliditeitsuitkeringen. In dat geval moeten veeleer de bepalingen van artikel 40, lid 3, van verordening nr. 1408/71 toepassig vinden.

Bijgevolg moet het antwoord op de vierde vraag luiden, dat de uitlegging van de bepalingen van verordening nr. 1408/71 inzake invaliditeitsuitkeringen niet wordt bepaald door de uitlegging van de bepalingen inzake ziekteuitkeringen. Wanneer het gaat om invaliditeitsuitkeringen zijn de desbetreffende bepalingen van hoofdstuk 2 en, indirect, van hoofdstuk 3 van toepassing, en niet die van hoofdstuk 1 van titel III van verordening nr. 1408/71.

III — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 25 november 1982 zijn mondelinge opmerkingen gemaakt door de Insurance Officer, vertegenwoordigd door J. Carbery, en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door J. Forman.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 16 december 1982 conclusie genomen.

In rechte

1 Bij beschikking ingekomen ten Hove op 13 mei 1982, heeft de Social Security Commissioner krachtes artikel 177 EEG-Verdrag vier prejudiciële vragen gesteld over de uitlegging van de artikelen 13, 18 en 40 en de geldigheid van artikel 46, lid 3, van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale-zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB L 149 van 1971, blz. 2), ter zake van ziekte- en invaliditeitsuitkeringen.

2 Deze vragen zijn gerezen in een geschil inzake de weigering van de Insurance Officer van het Verenigd Koninkrijk, om L. Coppola, een in Italië wonende werknemer die de Italiaanse nationaliteit bezit, een Brits invaliditeitspensioen toe te kennen.

3 Coppola was van oktober 1960 tot augustus 1973 in loondienst werkzaam bij de chemische industrie in het Verenigd Koninkrijk en betaalde daar socialeverzekeringsbijdragen. Bij terugkomst in Italië was hij enige tijd werkzaam als bouwvakarbeider en uit dien hoofde aangesloten bij de Italiaanse socialezekerheidsregeling. Coppola werd ziek en vroeg op 30 november 1974 in Italië een invaliditeitspensioen aan, dat hem in 1976 met terugwerkende kracht tot 1 december 1974 werd toegekend op de grondslag van gedeeltelijke invaliditeit.

4 Het verzoek om een Italiaanse invaliditeitsuitkering werd overeenkomstig de gemeenschapsrechtelijke bepalingen doorgezonden aan de Britse autoriteiten, ten einde deze in staat te stellen te onderzoeken of Coppola in aanmerking kwam voor een Britse invaliditeitsuitkering. De Insurance Officer was echter van oordeel, dat Coppola niet voldeed aan de medische voorwaarden betreffende de mate van arbeidsongeschiktheid die de Britse wettelijke regeling aan toekenning van een ziekte- of invaliditeitsuitkering verbindt. Hij weigerde derhalve hem een Brits invaliditeitspensioen toe te kennen. Toen Coppola van deze beslissing in beroep kwam bij de plaatselijke rechter, werd zij na nieuw medisch deskundigenonderzoek bevestigd.

5 De zaak werd voorgelegd aan de Social Security Commissioner, die meende niet alleen te moeten onderzoeken of Coppola recht had op een invaliditeitsuitkering, doch tevens of hij aanspraak kon maken op een ziekteuitkering. Toen het onderzoek van Coppola's recht op Britse ziekte- of invaliditeitsuitkeringen een aantal vragen betreffende het gemeenschapsrecht deed rijzen, besloot de Social Security Commissioner de behandeling van de zaak te schorsen en het Hof van Justitie een aantal prejudiciële vragen inzake de betrokken bepalingen van verordening nr. 1408/71 van de Raad voor te leggen.

Ziekteuitkeringen

6 Met betrekking tot de ziekteuitkeringen was de Social Security Commissioner van oordeel, dat voor een of wellicht twee tijdvakken waarin Coppola blijkens zijn dossier in het ziekenhuis lag of herstellende was, te weten van 30 maart tot 15 mei 1975 en van 22 tot 26 juni 1976, was voldaan aan de medische voorwaarden betreffende de mate van arbeidsongeschiktheid. Door zijn enkele bijdragen aan de Britse sociale-zekerheidsregeling gedurende de in aanmerking te nemen periode, voldeed Coppola echter niet aan de in de Britse wettelijke regeling gestelde voorwaarden inzake bijdragebetaling. De Social Security Commissioner vroeg zich niettemin af, of de bijdragen die Coppola na zijn terugkeer in Italië aan de Italiaanse socialezekerheidsregeling had betaald, krachtens de bepalingen van verordening nr. 1408/71 van de Raad in aanmerking konden worden genomen.

7 In dit verband verwijst de Social Security Commissioner naar artikel 18, lid 1, van verordening nr. 1408/71 dat inzake de samentelling van de tijdvakken van verzekering voor ziekteuitkeringen het volgende bepaalt:

„Het bevoegde orgaan van een Lid-Staat waarvan de wettelijke regeling het verkrijgen, het behoud of het herstel van het recht op prestaties afhankelijk stelt van de vervulling van tijdvakken van verzekering, arbeid of wonen, houdt voor zover nodig, rekening met de krachtens de wettelijke regeling van elke andere Lid-Staat vervulde tijdvakken van verzekering, arbeid of wonen, alsof deze tijdvakken krachtens de door dat orgaan toegepaste wettelijke regeling waren vervuld."

8 De eerste drie vragen van de Social Security Commissioner hebben in hoofdzaak betrekking op de toepassing van dit artikel, met name de vraag welk orgaan bevoegd is tot samentelling van de tijdvakken van verzekering die nodig zijn voor de toekenning van ziekteuitkeringen aan een werknemer die achtereenvolgens in twee of meer Lid-Staten werkzaam is geweest en aan welke wettelijke regeling die werknemer ter zake van ziekteuitkeringen onderworpen is.

9 Onder „bevoegd orgaan" moet luidens artikel 1, sub o, van verordening nr. 1408/71 onder meer worden verstaan

„i) het orgaan waarbij de betrokkene is aangesloten op het tijdstip waarop hij om prestaties verzoekt, of

ii) het orgaan dat aan de betrokkene prestaties verschuldigd is of zou zijn indien hij of één of meer van zijn gezinsleden woonden op het grondgebied van de Lid-Staat, waarop zich dit orgaan bevindt, of

iii) het door de bevoegde autoriteit van de betrokken Lid-Staat aangewezen orgaan".

10 Deze omschrijving moet in het kader van artikel 18, lid 1, worden toegepast in het licht van de algemene regel van artikel 13 van verordening nr. 1408/71, inzake de vaststelling van de toe te passen wetgeving. Artikel 13, lid 1, bevat het beginsel, dat „de werknemer op wie deze verordening van toepassing is, slechts aan de wetgeving van één enkele Lid-Staat onderworpen is"; artikel 13, lid 2, sub a, bepaalt dat „op de werkgever die werkzaam is op het grondgebied van een Lid-Staat, de wetgeving van die Staat van toepassing is zelfs indien hij op het grondgebied van een andere Lid-Staat woont".

11 Krachtens deze bepaling, en bij gebreke van andersluidende bepalingen die in het bijzonder betrekking hebben op uitkeringen als de onderhavige, is derhalve alleen de wettelijke regeling van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan de werknemer werkzaam is, van toepassing. Hoewel genoemde bepaling niet uitdrukkelijk het geval noemt van een werknemer die niet werkzaam is op het ogenblik waarop hij een ziekteuitkering aanvraagt, moet zij aldus worden uitgelegd, dat zij in voorkomend geval verwijst naar de wettelijke regeling van de staat op het grondgebied waarvan de werknemer laatstelijk tewerkgesteld was.

12 Nu ingevolge artikel 13, lid 2, sub a, slechts één wetgeving van toepassing is, moeten voor de toepassing van artikel 18, lid 1, de organen van één Lid-Staat, te weten de Lid-Staat op het grondgebied waarvan de werknemer werkzaam is of laatstelijk werkzaam was, bevoegd worden geacht. Deze conclusie wordt overigens bevestigd door artikel 16 van verordening nr. 574/72 van de Raad van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening nr. 1408/71 (PB L 74 van 1972, blz. 1), betreffende de toepassing van de bepalingen inzake ziekte, inzonderheid artikel 18 van verordening nr. 1408/71. Waar genoemd artikel 16 bepaalt, dat een verklaring betreffende de tijdvakken van verzekering die eerder zijn vervuld krachtens de wettelijke regeling van andere Lid-Staten, moet worden afgegeven door het orgaan of de organen van de Lid-Staat aan de wettelijke regeling waarvan de werknemer tevoren onderworpen is geweest, en moet worden overgelegd aan het bevoegde orgaan, gaat deze bepaling kennelijk uit van het beginsel, dat het orgaan of de organen van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan de werknemer werkzaam is of laatstelijk werkzaam is geweest, bij uitsluiting bevoegd zijn tot samentelling van de tijdvakken van verzekering.

13 Op de eerste drie vragen van de Social Security Commissioner moet derhalve worden geantwoord, dat alleen het bevoegde orgaan of de bevoegde organen van de Lid-Stat op het grondgebied waarvan de werknemer werkzaam is of laatstelijk werkzaam is geweest, ingevolge artikel 18 van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 bevoegd zijn tot samentelling van de tijdvakken van verzekering, en dat alleen de wetgeving van die Lid-Staat krachtens artikel 13, lid 2, sub a, van deze verordening van toepassing is ter zake van ziekteuitkeringen.

Invaliditeitsuitkeringen

14 Met de vierde vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen of een Lid-Staat invaliditeitsuitkeringen die krachtens zijn wetgeving verschuldigd zijn na een tijdvak van arbeidsongeschiktheid waarin de werknemer uitkeringen wegens die ongeschiktheid heeft genoten, daaronder begrepen uitkeringen uit een andere Lid-Staat, die krachtens artikel 40, lid 3, van deze verordening in aanmerking moeten worden genomen, op grond van artikel 46, lid 3, van verordening nr. 1408/71 rechtsgeldig kan verlagen.

15 De Social Security Commissioner verwijst in verband met deze vraag naar het arrest van 21 oktober 1975 (zaak 24/75, Petroni, Jurispr. 1975, blz. 1149), waarin het Hof overwoog dat artikel 46, lid 3, van verordening nr. 1408/71 onverenigbaar is met artikel 51 EEG-Verdrag, voor zover het cumulatie van twee in verschillende Lid-Staten verkregen uitkeringen beperkt door verlaging van het bedrag van een uitsluitend onder de nationale wetgeving verkregen uitkering.

16 Aangenomen zelfs dat aan de medische voorwaarden van de Britse wettelijke regeling is voldaan, blijkens de verwijzingsbeschikking bestaat in casu geen aanspraak op een invaliditeitsuitkering krachtens de enkele wettelijke regeling van het Verenigd Koninkrijk, daar Coppola niet gedurende een tijdvak van 168 dagen een Britse ziekteuitkering heeft genoten, de voorwaarde waarvan die wettelijke regeling het recht op een invaliditeitsuitkering afhankelijk stelt. Ten aanzien van een wettelijke regeling waarbij evenwel de toekenning van een invaliditeitsuitkering afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde dat de betrokkene gedurende een bepaald tijdvak uitkeringen wegens ziekte heeft ontvangen, bepaalt artikel 40, lid 3, van verordening nr. 1408/71, dat wanneer een werknemer op wie een dergelijke wettelijke regeling van toepassing is geweest, wordt getroffen door arbeidsongeschiktheid met daarop volgende invaliditeit, terwijl de wettelijke regeling van een andere Lid-Staat op hem van toepassing is, rekening wordt gehouden met elk tijdvak waarover hij op grond van de wettelijke regeling van de tweede Lid-Staat voor deze arbeidsongeschiktheid of voor de daarop volgende invaliditeit geldelijke uitkeringen wegens ziekte heeft ontvangen, zijn loon heeft genoten of invaliditeitsuitkeringen heeft ontvangen. Mitsdien zou Coppola enkel krachtens deze bepaling recht kunnen hebben op een Britse invaliditeitsuitkering.

17 Het recht op invaliditeitsuitkeringen dat kan voortvloeien uit de toepassing van artikel 40, lid 3, van verordening nr. 1408/71, is niet een recht dat de werknemer uitsluitend krachtens de nationale wettelijke regeling van een Lid-Staat toekomt. Het is een recht dat hem, overeenkomstig de bepalingen van gemeenschapsrecht, toekomt op grond dat krachtens de wettelijke regeling van een andere Lid-Staat vervulde tijdvakken in aanmerking worden genomen. Indien derhalve in een dergelijk geval de door een der bevoegde organen toegekende uitkering in voorkomend geval op grond van artikel 46, lid 3, wordt verlaagd, is zulks niet in strijd met de artikelen 48 tot en met 51 EEG-Verdrag.

18 De gestelde vraag moet derhalve aldus worden beantwoord, dat de invaliditeitsuitkeringen die krachtens de wettelijke regeling van een Lid-Staat verschuldigd zijn na een tijdvak van arbeidsongeschiktheid waarin de werknemer uitkeringen wegens die arbeidsongeschiktheid heeft ontvangen, daaronder begrepen uitkeringen uit een andere Lid-Staat, die krachtens artikel 40, lid 3, van verordening nr. 1408/71 in aanmerking moeten worden genomen, in voorkomend geval op grond van artikel 46, lid 3, van genoemde verordening rechtsgeldig kunnen worden verlaagd.

Kosten

19 De kosten door de Raad en de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening hunner opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

uitspraak doende op de door de Social Security Commissioner gestelde vragen, verklaart voor recht:

1. **Alleen de wetgeving van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan de werknemer werkzaam is of laatstelijk werkzaam is geweest, is krachtens artikel 13, lid 2, sub a, van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 van toepassing ter zake van ziekteuitkeringen. Het bevoegde orgaan of de bevoegde organen van die Lid-Staat zijn ingevolge artikel 18 van genoemde verordening bevoegd tot samentelling van de tijdvakken van verzekering.**

2. **De invaliditeitsuitkeringen die krachtens de wettelijke regeling van een Lid-Staat verschuldigd zijn na een tijdvak van arbeidsongeschiktheid waarin de werknemer uitkeringen wegens die arbeidsongeschiktheid heeft ontvangen, daaronder begrepen uitkeringen uit een andere**

Lid-Staat, die krachtens artikel 40, lid 3, van verordening nr. 1408/71 in aanmerking moeten worden genomen, kunnen in voorkomend geval op grond van artikel 46, lid 3, van genoemde verordening rechtsgeldig worden verlaagd.

Everling Mackenzie Stuart Galmot

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 12 januari 1983.

De griffier
P. Heim

De president van de Derde kamer
U. Everling

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL SIR GORDON SLYNN VAN 16 DECEMBER 1982 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

In deze zaak verzoekt J. G. Monroe, Social Security Commissioner te Londen, het Hof van Justitie om een prejudiciële beslissing over de uitlegging en de geldigheid van de artikelen 18, lid 1, en 46, lid 3, van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale-zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB L 149 van 1972, blz. 2).

Blijkens de verwijzingsbeschikking en de opmerkingen van de — volgens de wettelijke regeling van het Verenigd Koninkrijk benoemde — Insurance Officer, is verzoeker in 1931 in Italië geboren en bezit hij de Italiaanse nationaliteit. Hij was van 1952 tot 1958 in Italië verzekerd, werkte 11 maanden in Duitsland en was van 11 oktober 1960 tot 12 augustus 1973 in het Verenigd Koninkrijk verzekerd. Hij keerde terug naar Italië en was daar verzekerd vanaf februari 1974. Hij werd in Italië ziek en vroeg op 30 november 1974 in Italië een invaliditeitspensioen aan. Dit werd hem met terugwerkende kracht tot 1 december 1974 toegekend, op de grondslag van gedeeltelijke invaliditeit. Daar hij zowel in het Verenigd Koninkrijk als in Italië verzekerd was geweest, werd van zijn verzoek aan de Italiaanse autoriteiten mededeling gedaan aan het Department of Health and Social Security te Londen (hierna: DHSS), dat het beschouwde als een verzoek om een Britse uitkering. De Com-

1 — Vertaald uit het Engels.